

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι ραγδαίες εξελίξεις στον τραπεζικό κλάδο και στο χρηματοπιστωτικό σύστημα επιβάλλουν έγκαιρα επεξεργασμένους στόχους και κατάλληλες επιλογές του συνδικαλιστικού κινήματος. Απαιτούν εντατικές προσπάθειες παρέμβασής του στο εργασιακό και στο ευρύτερο κοινωνικό γίγνεσθαι. Το σ.κ. οφείλει να βρίσκεται συνεχώς μπροστά από τα γεγονότα και τις εξελίξεις, επηρεάζοντάς τα έτσι ώστε να προωθεί τα συμφέροντα των εργαζομένων, την οικονομική ανάπτυξη την κοινωνική αλληλεγγύη και συνοχή.

Παρα τις μέχρι σήμερα θετικές εξελίξεις της κλαδικής απασχόλησης, τις προοπτικές παραπέρα ανάπτυξης της τραπεζικής αγοράς και της ζήτησης τραπεζικών υπηρεσιών στην Ελλάδα, οι συντελούμενες τεχνικο-οργανωτικές αλλαγές, οι αναδιαρθρώσεις, οι συγχωνεύσεις και εξαγορές τραπεζικών επιχειρήσεων αλλά και η υιοθέτηση του Ενιαίου Νομίσματος της Ε.Ε αναμένεται να απειλήσουν σοβαρά, ποσοτικά και ποιοτικά, τις θέσεις εργασίας στον κλάδο μας.

Η ΟΤΟΕ, έχοντας εγκαίρως συλλάβει τα μηνύματα των καιρών, αξιοποιήσει τη διεθνή εμπειρία και εξετάσει τις προοπτικές του κλάδου, προέβλεπε τεκμηριωμένα και συστηματικά το αίτημα για **μείωση του εβδομαδιαίου χρόνου εργασίας από 38 ώρες και 20' σε 35 ώρες, χωρίς μείωση αποδοχών.**

Γνωρίζαμε ότι η μείωση του χρόνου εργασίας δεν αποτελεί τη λύση για όλα τα προβλήματα προστασίας της απασχόλησης στον κλάδο. Είμαστε όμως πεπεισμένοι (πεποίθηση που ενισχύθηκε τόσο από τα αποτελέσματα μελετών μας όσο και από τη διεθνή εμπειρία) ότι **η μείωση του χρόνου εργασίας αποτελεί σημαντικό μέτρο πρόληψης αρνητικών συνεπειών και προστασίας της απασχόλησης.** Ότι μπορεί να διατηρήσει απειλούμενες θέσεις εργασίας και, (ανάλογα με τη διάρθρωση και την εξέλιξη της συνολικής ζήτησης για τα προϊόντα των Τραπεζών), να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας.

Με την κλαδική ΣΣΕ ΟΤΟΕ - Τραπεζών 1996 πετύχαμε να πείσουμε την εργοδοτική πλευρά να συζητήσει και να μελετήσει συστηματικά τη διεκδίκησή μας για εφαρμογή του 35ωρου στον τραπεζικό κλάδο.

Για το σκοπό αυτό συστάθηκε, από εμπειρογνώμονες των Τραπεζών και της ΟΤΟΕ, ειδική διμερής και ισομερής Επιτροπή που ανέλαβε να μελετήσει τις επιπτώσεις της μείωσης του χρόνου εργασίας σε 35 ώρες /εβδομάδα, χωρίς μείωση των αποδοχών των εργαζομένων, στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και στην απασχόληση του κλάδου των Τραπεζών.

Η Επιτροπή ξεκίνησε τις εργασίες της τον Οκτώβριο του 1996 και παρέδωσε το Πόρισμά της, τις μελέτες, τα υποστηρικτικά υλικά και τα κείμενα εργασίας της το καλοκαίρι του 1997, ώστε ν' αξιοποιηθούν παραπέρα και να εξερευνηθούν κατάλληλες λύσεις από τα συνδικάτα και τις επιχειρήσεις του κλάδου.

Ας σημειωθεί ότι η από κοινού μελέτη και προεργασία, αλλά και η κατάληξη σε Πόρισμα για το συγκεκριμένο θέμα αποτελούν μοναδικό παράδειγμα, θα λέγαμε καινοτομία για τις ελληνικές και διεθνείς συλλογικές πρακτικές διαπραγμάτευσης της μείωσης του χρόνου εργασίας στον κλάδο.

Η έκδοση αυτή αποτελεί μια ακόμα προσπάθεια της Ομοσπονδίας μας για τη βελτίωση της πληροφόρησης και της αναγκαίας ανταλλαγής εμπειριών στο κομβικό για μας θέμα της προστασίας της απασχόλησης και της μείωσης του χρόνου εργασίας, ενόψει των ήδη συντελούμενων αλλά και των επικείμενων εξελίξεων στους επιχειρησιακούς συσχετισμούς, στη διάρθρωση και στις δραστηριότητες του κλάδου.

Περιλαμβάνει το τελικό Πόρισμα των εμπειρογνομένων Τραπεζών και ΟΤΟΕ καθώς και βασικά κείμενα και υλικά της διμερούς Επιτροπής, κυρίως αυτά που συντάχθηκαν και υποβλήθηκαν στην Επιτροπή από τους εμπειρογνώμονες της ΟΤΟΕ, ως υλικό τεκμηρίωσης ή/και ως κείμενα εργασίας.

Ειδικότερα, **στην έκδοση αυτή περιέχονται:**

α) Το πλήρες κείμενο του Πορίσματος της 8μελούς Επιτροπής εμπειρογνομένων Τραπεζών - ΟΤΟΕ. Το Πόρισμα αυτό περιέχει, στο α' μέρος, πληροφορίες για τη σύνθεση και το αντικείμενο της Επιτροπής, καθώς και τις **κοινές διαπιστώσεις** των εμπειρογνομένων των δύο μερών για το θέμα. Στο β' μέρος περιλαμβάνει τις **ειδικότερες επισημάνσεις και προτάσεις των εμπειρογνομένων της κάθε πλευράς**, των Τραπεζών και της ΟΤΟΕ.

β) Διεξοδική προσέγγιση του θέματος, με βάση τη διεθνή βιβλιογραφία, με τίτλο **“Μείωση χρόνου εργασίας και Απασχόληση - Παρουσίαση και βασικές διαστάσεις του ζητήματος στις σύγχρονες συνθήκες”**. Η ανάλυση περιλαμβάνει μεθοδολογικό παράρτημα και παραδείγματα υπολογισμού του κόστους και της ωφέλειας από την εφαρμογή του 35ωρου στις Τράπεζες. Η μελέτη συντάχθηκε από τη Βασιλική ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Δρ. Οικονομικών Επιστημών, ειδική Σύμβουλο της ΟΤΟΕ σε εργασιακά θέματα

γ) **“Συγκριτική παρουσίαση -σχολιασμός των απαντήσεων εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων στο ερωτηματολόγιο της έρευνας”**. Πρόκειται για συνοπτική παρουσίαση των

αποτελεσμάτων ειδικής διεθνούς έρευνας σε Ενώσεις Τραπεζών και Συνδικάτα του κλάδου για τη μείωση και διευθέτηση του χρόνου εργασίας. Η έρευνα υλοποιήθηκε με βάση ερωτηματολόγιο, στο πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής. Η συγκριτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων συντάχθηκε από τη Β. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ.

δ) Συλλογική μελέτη με αντικείμενο τις **“Επιπτώσεις της μείωσης του εργάσιμου χρόνου στις 35 ώρες, χωρίς μείωση αποδοχών, στις εμπορικές Τράπεζες”** Η μελέτη αυτή συντάχθηκε από τον Η. ΙΩΑΚΕΙΜΟΓΛΟΥ, οικονομολόγο, εμπειρογνώμονα της ΟΤΟΕ, με βάση δεδομένα που κατατέθηκαν από τις Τράπεζες και με τη συμμετοχή, στις επεξεργασίες και στην τελική διαμόρφωση της μελέτης, των Χ. ΓΟΛΕΜΗ, Ξ. ΖΕΡΒΑ (εμπειρογνώμονες ΟΤΟΕ), Δ. ΚΡΑΝΑ και Στ. ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗ (εμπειρογνώμονες Τραπεζών).

ε) Μελέτη με θέμα τους **“Παράγοντες κερδοφορίας των ελληνικών εμπορικών Τραπεζών”**, που συντάχθηκε ως ειδικό παράρτημα και υποστηρικτικό κείμενο της προηγούμενης, από τον Ξ. ΖΕΡΒΑ, οικονομολόγο, στέλεχος της Εθνικής Τράπεζας και εμπειρογνώμονα της ΟΤΟΕ.

Το πλούσιο υλικό που συγκεντρώθηκε στο πλαίσιο των εργασιών της διμερούς Επιτροπής και τέθηκε από αυτήν στη διάθεση των Τραπεζών και της ΟΤΟΕ δεν ήταν πρακτικά δυνατόν να συμπεριληφθεί σ' αυτή την έκδοση. Κρίναμε ωστόσο χρήσιμο να προχωρήσουμε στη δημοσίευση των σημαντικότερων υλικών και κειμένων εργασίας, σημειώνοντας ότι οι διαπιστώσεις και οι θέσεις των εμπειρογνομόνων της κάθε πλευράς δεν εκφράζουν απαραίτητα, ούτε δεσμεύουν τους αντίστοιχους εντολείς τους. Αποτελούν ωστόσο μια σαφή και τεκμηριωμένη βάση για την παραπέρα προώθηση και εφαρμογή του 35ωρου στον κλάδο μας.

Κατα τη δική μας άποψη, η έρευνα και οι μελέτες έδειξαν ότι το κόστος εφαρμογής του 35ωρου δεν είναι σημαντικό για ένα κλάδο υψηλής κερδοφορίας όπως ο κλάδος των Τραπεζών στην Ελλάδα. Δεν υπάρχουν “δωρεάν λύσεις” για την αντιμετώπιση του σοβαρότατου προβλήματος της ανεργίας, την ενίσχυση της απασχόλησης στη χώρα και τον κλάδο μας. Στο θέμα αυτό οφείλουν και οι Τράπεζες να συμβάλλουν, “καταθέτοντας τον οβολό τους” σ' αυτή την κομβική για τη χώρα μας και την Ε.Ε. υπόθεση.

Από την πλευρά μας, θα συνεχίσουμε την προώθηση της εύλογης διεκδίκησης της ΟΤΟΕ για μείωση του χρόνου εργασίας στις 35 ώρες, χωρίς μείωση των αποδοχών.

‘Όχι μόνο γιατί κάθε ώρα εργασίας του τραπεζοϋπαλλήλου σήμερα είναι - και γίνεται συνεχώς- πολύ πιο παραγωγική από την αντίστοιχη ώρα των αρχών της δεκαετίας του 1980, που είχαμε την τελευταία μείωση του χρόνου εργασίας στον κλάδο.

Αλλά και διότι η υιοθέτηση του 35ωρου εκτιμήθηκε, σύμφωνα με τις επεξεργασίες της Επιτροπής, ότι θ' αυξήσει την απασχόληση στον κλάδο μας (ή θα διασώσει απειλούμενες θέσεις εργασίας) κατά 4%, ενώ θα έχει σχετικά περιορισμένη επίπτωση στην αποδοτικότητα των Τραπεζών (της τάξης του 1% περίπου), λόγω της θετικής επίδρασής του στον εκσυγχρονισμό και στην παραγωγικότητα του Χρηματοπιστωτικού συστήματος.

‘Όπως σαφώς προκύπτει από τις μελέτες που περιέχονται σ' αυτή την έκδοση, το κόστος εφαρμογής της ΜΧΕ οφείλει πάντοτε να εξετάζεται σε σύγκριση με τα απτά και διόλου αμελητέα οφέλη που τη συνοδεύουν, οφέλη παραγωγικότητας, ποιότητας, αναδιοργάνωσης και ταχύτερου εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων, οφέλη από την ικανοποίηση και τη θετική υποκίνηση των εργαζομένων, οφέλη εμπέδωσης θετικού κλίματος στις εργασιακές σχέσεις, γενικότερα οφέλη για την οικονομία και την κοινωνική συνοχή.

Κλείνοντας, θέλουμε να ευχαριστήσουμε, εκ μέρους της ΟΤΟΕ, τους εμπειρογνώμονες της διμερούς Επιτροπής που προσέφεραν αξιόλογο έργο, υλικό και προβληματισμούς στο σ.κ. και στις Τράπεζες, τους επιστήμονες και τα τραπεζικά στελέχη που συνεισέφεραν σ' αυτή την προσπάθεια με τις ιδέες και τις αναλύσεις τους, τους επιμελητές και όλους τους συντελεστές αυτής της έκδοσης.

Πιστεύουμε ότι το υλικό αυτό θα βρεί την ανταπόκριση που του αξίζει, συμβάλλοντας στη συστηματοποίηση της διαπραγμάτευσης και στην τεκμηριωμένη εφαρμογή του 35ωρου στον κλάδο μας.

Δ. ΚΟΥΣΣΕΛΑΣ Α. ΛΑΚΚΑΣ

Πρόεδρος ΟΤΟΕ Πρόεδρος ΙΝΕ/ΟΤΟΕ